

23 Şubat 2006:

Dünya Çeçenistan Günü

Giriş

"23 Şubat 1944'te Stalin, tüm Çeçen ve İnguş nüfusunun Orta Asya'ya sürülmesini emretti. Zorla götürülen 500 binden fazla insanın yarısından çoğu götürülürken yolda yada Sovyet askerleri tarafından yapılan katliamlarda öldü. Sağ kalanlar ise Orta Asya ve Sibirya'nın soğuk kış şartlarında açlık ve hastalıkla baş başa bırakıldılar.

Birkaç gün içerisinde tüm halk atalarının topraklarından silindi. Çeçenistan ve İnguşetya'nın yerli halkları gece yarısında sürüldü ve Çeçenistan ile alakalı her şey resmi haritalardan, kayıtlardan ve ansiklopedilerden silindi. Sonunda 2004 yılında bu olaylardan tam 60 sene sonra Avrupa Parlamentosu, bu katliamı "soykırım" olarak tanıyan bir önerge kabul etti.

23 Şubat 2006 günü **Dünya Çeçenistan Günü** olarak ilan edildi. Bu şu ana kadar çok az kişinin bildiği ve kimsenin unutmaması gereken bir gün.

Dünya Çeçenistan Günü şu amaçla düzenlenmiştir:

- Çeçen insanların çektikleri acıyı ve Çeçenlere karşı yapılan soykırımı tanımak,
- Stalin sürgününün kurbanlarına saygı gösterisinde bulunmak,
- İnsani önemi açısından insanların Çeçen soykırımını bilmelerini ve anlamalarını sağlamak,
- Çeçen soykırımı sırasında işlenen korkunç suçların, ırkçılığın ve haksızlığın unutulmamasını ve ne Avrupa nede dünyanın başka bir yerinde tekrarlanmamasını garantilemek,
- Benzer olaylara sebep olan günümüzdeki kötülükler üzerinde düşünmek,
- Gelecek nesilleri soykırım hakkında bilgilendirmek,
- Şeref, adalet, güvenlik ve barış ülküleri için çalışanları desteklemek.

Dünya Çeçenistan Günü ile ilgili daha çok bilgi ve nasıl yardım edebileceğinizi öğrenmek için yada dünyada yapılan anma olaylarına katılmak için lütfen

www.worldchechnyaday.org

sitesini ziyaret ediniz.

Tarih

23 Şubat 1944'te Sovyetler Birliği tüm Çeçen ve İnguş halkının Orta Asya'nın bozkırlarına sürgününü başlattı. Kışın ortasında katliamlara ve açlığa maruz bırakıldılar: bu, o sıralar Avrupa'da Yahudilere yapılanlardan daha az zalimce değildi. Muhafazakar tespitlere göre nüfusun yarısı öldü ama öldürülenlerin oranı muhtemelen daha fazla.

1944 yılı Ocak ayının başlarında on binlerce NKVD(Komünist gizli polisi) askeri bu küçük dağlık cumhuriyetlere gelmeye başladılar ve neredeyse bölgedeki bütün yerleşim yerlerini yaktılar. 23 Şubat Kızıl Ordu Gününde bütün kasaba ve köylerdeki insanlar yerel Sovyet binalarında toplantıya çağırıldı. Kimse başlarına gelecek felaketten şüphelenmedi ve isteyerek toplandılar. Kızıl Ordu Gününü kutlamak yerine kalabalığa, Hükümet Yönetim Kurulu'nun tüm Çeçen ve İnguş halkının, vatana ihanet ve Almanlarla işbirliği yapma suçlarından dolayı sürülmesini bildiren kararnamesi okundu.

Stalin'in, sürekli olarak Moskova'ya boyun eğmeleri isteğine uymayı reddeden Çeçenlerin sürülmeleri için bir bahane olarak kullandığı 'Çeçenlerin Nazilerle işbirliği yaptıkları' iddiasını destekleyen hiçbir kanıt yoktu. Gerçekte Alman ilerlemesi hiçbir zaman Çeçenistan topraklarına kadar devam edemedi. Dahası Çeçen askerler II. Dünya Savaşı sırasında kendilerini büyük olaylardan dışında tuttular ve Sovyet ordusundaki oranlara göre oldukça fazla madalya ile ödüllendirildiler. Ama sonunda askerler bile ayrı tutulmadılar. Birliklerinden çıkarıldılar ve direkt olarak Orta Asya'daki sürgün kamplarına gönderildiler.

Her şehirde bir sürü Çeçen çocuk, kadın ve adam silah zoruyla Studebaker kamyonlara (savaş sırasında Amerika tarafından müttefiki Rusya'ya ödünç verilen kamyonlar) bindirildi. Kamyonlar, içindeki Çeçenleri, insanların yiyeceği, hatta yeterli elbisesi olmadan hayvan taşınan boş vagonlara doldurulduğu en yakın demiryolu istasyonlarına götürdüler. Uzak dağlık yerleşimlerden köylüler ovalara inmeye zorlandı. Arkada kalanlar ve direnenler vuruldu. Hamile kadınlar, yaşlılar ve taşınması çok çaba gerektiren diğerleri öldürüldü. Bunun gibi olaylardan biri de dağlık Haybah köyünde meydana geldi. Belgelenen bu olayda 700 kadın, çocuk ve yaşlı insan canlı canlı yakıldı. Bunun gibi katliamlar ülkenin her yerinde meydana geldi ve dağlık köyler haftalar sonra kül oldu.

Dehşet verici yoğun bir çalışmayla tüm bir millet birkaç gün içinde atalarının topraklarından temizlendi. Gece boyunca Çeçenistan ve İnguşetya tamamen boşaltıldı, haritacılar Çeçenler ve İnguşlarla ilgili resmi harita, kayıt ve ansiklopedilerdeki tüm bilgilerin silinmesi talimatı verildi.

29 Şubatta NKVD gizli polisi şefi Lavrentii Beria Stalin'e bir mektup yazdı:

"Çeçen ve İnguşların yeniden yerleştirilmelerine yönelik operasyonun sonuçlarını bildiriyorum. 23 Şubatta yeniden yerleştirme yüksek dağlık bölgeler haricinde bölgelerin çoğunda başladı... 91,250 İnguş da dahil olmak üzere 478,479 kişi tahliye edildi ve özel demiryolu trenlerine bindirildi. 180 özel tren dolduruldu, bunlardan 159'u yeni belirlenen yerlere gitti."

Neredeyse yarım milyon Çeçen ve İnguş için, soğuk kıştaki karanlık yolculuklarında büyük çileleri daha yeni başlamıştı. Mühürlenmiş vagonlar ailelerle (adamlar, kadınlar, çocuklar ve yaşlılar) dolduruldu ve dondurucu soğukta, tuvalet yada yıkanacak yer olmadan zor şartlarda yola çıktı. Tıka basa dolu vagonlarda tifo salgını Buchenwald ve Auschwitz'de olduğu gibi bir çok kişiyi öldürdü. Çok az yiyecek verilmişti, zayıf ve hasta olanlar açlık ve soğuktan hayatlarını kaybettiler. Çeçen ve İnguşlar yolculuk boyunca, kendilerine vagonlardakilerin düşmanla işbirliği yüzünden cezalandırıldığı söylenen yerel halkın aşağılamalarına ve kötü muamelelerine maruz kaldılar.

İstasyonlardan birinde tanınmış Abhaz eğitimci Dimitri Gulya gerçekten üzüntü veren bir olaya şahitlik etti: "...inanılmaz bir manzara: oldukça uzun bir tren... Kafkas dağlılarına benzeyen insanlar tıklım tıklım dolu. Kadınlar, çocuklar, yaşlılar, hepsi doğuda bir yere gönderiliyorlardı. Hepsi son derece üzgün ve kederliydi... bunlar Çeçen ve İnguşlardı ve kendi istekleriyle seyahat etmiyorlardı. Sürülüyorlardı. Anavatana karşı çok ciddi suçlar işlemişlerdi..."

Vagonlar sık sık cesetler için aranıyorlardı. Ölen akrabalarının cesetlerini İslam'a uygun bir şekilde gömmeyi umut edenler umutsuz bir şekilde yakınlarının cesetlerini saklamaya çalışıyorlardı. Bir kaç hafta süren yolculuktan sonra Çeçenler, günümüzde Kazakistan, Özbekistan ve Kırgızistan olarak bildiğimiz yabancı yerlere dağıtıldılar. Yüz binlerce sürgün kişiye barınak ve yiyecek için çok az yardım yapıldı ve çoğu kendi başının çaresine bakmak zorunda kaldı.

Moskova Devlet Üniversitesindeki bir tarihçinin 20 yıl sonra yazdığı gibi:

"...Çeçen ve İnguşlara yapılan en korkunç ve çaresiz darbe, açlık ve tehlikeli hastalıklar yüzünden on binlerce soydaşını gömmek zorunda kaldıkları ilk iki üç senede yapıldı." Sonraki yıllarda binlerce kişi açlık ve zatürre yüzünden hayatını kaybetti.

Bu 19. yüzyılın yarısında uzun bir savaş veren ve devamında başlarına büyük bir sürgün felaketi gelen Çeçenlerin gürültülü tarihinde karanlık bir andı. Bir çok aile dağıldı ve bir daha toplanamadı.

Sürülenlerin gönderildikleri yer gerçekte mahkumların gönderildiği sürgün yerleriydi. En küçük bir kural ihlali bile hapis yada ağır çalışma ile cezalandırılıyordu. Rejim muhalifi yazar Alexander Soljenitsin, Gulag Takımadaları adlı eserinde Çeçenlerin hayatta kalma isteklerinin devam ettiğini belirtiyor:

“Bu şartlarda teslim olmayacak, itaat etmeyecek bir millet yoktu. Hem de sadece birkaç isyancı değil, bütün bir millet direniyordu. Onlar Çeçenlerdi... Tüm yerleştirilenler arasında Çeçenler tek başlarına kuvvet ve cesaretlerinin kırılmadığını gösterdiler. Haince evlerinden sürülmüşlerdi ve o günden sonra hiçbir şeye inanmadılar... Çeçenler asla patronlarını sevindirmeye, onlarla iyi geçinmeye çalışmadılar; davranışları her zaman mağrur ve açık bir şekilde düşmancaydı... Ve sıra dışı olan şey şuydu: herkes onlardan korkuyordu. Kimse onların daha önce yaşadıkları gibi yaşamalarına engel olamadı. Yaşadıkları yeri 30 yıl botunca yöneten rejim onları kurallarına saygı göstermeye zorlayamadı.”

Geride kalan Çeçenler için şartlar Stalin'in öldüğü 1953 senesine kadar sertti. Daha sonra da Çeçenler, ana vatanlarına dönme izni almak için Moskova'ya resmi temsilciler gönderdiler. Çeçenlerin çok az bir kısmı, damlacıklar halinde, çoktan evlerine dönmeye başlamıştı. 1956'da, 20. Parti Kongresinde Sovyet lider Nikita Kruşçev Çeçenlere ve sürülen diğer insanlara yapılan yanlışları kabul etti. Bunun üzerine yetkililerin Çeçenlerin dönüşlerini engellemek için ellerinden geleni yapmalarına rağmen damla bir akıntıya dönüştü ve bazıları akrabalarının kemiklerini, atalarının bulunduğu mezarlıklara gömmek için geri getirdi.

Ama hayatları asla 1944'den önceki gibi olamadı. Kötü sürgün hatıraları, açlık, hastalık hep hafızalarında yer aldı. Geri dönen Çeçenler evlerinin Rus ve Dağıstanlılara verildiğini gördüler ve geri almak için savaşmak zorunda kaldılar. Çok azı bunu yapabildi.

Sürgün, Çeçenler için sadece kişisel bir facia değil, aynı zamanda bütün bir Çeçen milleti için ortak bir felaket idi. Eski dağlık yerleşim yerlerinin bir çoğu harabe haline dönmüş ve yaşanmaz durumdaydı. Bu, Çeçenleri tarihlerinde ilk kez düzlüklerde yaşamaya zorladı. Dahası yaşlı nüfusun büyük kısmının hayatını kaybetmesi, Çeçen dilinin yüzyıllardan beri gelen zenginliğinin bozulmasına sebep oldu ve bu durum Çeçen kültürüne büyük zarar verdi.

Yaşadıkları bu feci olayların acı hatıraları ve yakıcı üzüntüsü, Çeçenler tarafından bu gün bile derinden hissedilmektedir.

Dünya Çeçenistan Günü

www.worldchechnyaday.org